

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?

Nejvyšší správní soud ve svém nedávném rozsudku rozšířil své v minulosti formulované závěry ohledně neoprávněného rozdílného zacházení se zletilými a nezletilými spotřebiteli i na oblast obchodování po internetu. Konkrétně se Nejvyšší správní soud vyjádřil k podmínkám omezení přístupnosti služeb online nákupů a věrnostních programů řetězce supermarketů Tesco. Více podrobností shrnujeme v následujícím článku.

K zákazu diskriminace obecně

Za diskriminaci (resp. nerovné zacházení) se v právním slova smyslu obecně považuje „*nedůvodně odlišné zacházení (založené) na chráněných důvodech majících úzkou vazbu k apriorním charakteristikám jednotlivce (rasa, pohlaví, etnicita, původ, sexuální orientace, zdravotní postižení apod.)*“.^[1]

Na ústavní úrovni je zákaz diskriminace primárně upraven v Listině základních práv a svobod, a to hned v čl. 1 a dále v čl. 3 odst. 1 LZPS. Obdobné ustanovení je rovněž obsaženo v čl. 14 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv.

V oblasti spotřebitelského práva je pak zákaz diskriminace kodifikován poměrně stroze, a to v § 6 zákona č. [634/1992](#) Sb., zákona o ochraně spotřebitele („**ZoS**“), který stanovuje: „*Prodávající nesmí při prodeji výrobků nebo poskytování služeb spotřebitele diskriminovat*“. Bližší, avšak stále poměrně nespécifický výklad výše uvedeného ustanovení ZoS lze nalézt v rozsudku Nejvyššího správního soudu („**NSS**“) ze dne 16. 8. 2017, č. j. 2 As 338/2016-27. Podle čl. 20 tohoto rozhodnutí k diskriminaci spotřebitele dochází, pokud v „*konkrétním případě bylo se spotřebitelem zacházeno odlišně, než by tomu bylo v případě jiného spotřebitele nacházejícího se ve stejné nebo srovnatelné situaci, aniž by pro to existovaly objektivní a rozumné důvody sledující legitimní cíl a využívající přiměřené prostředky*“.

Výše uvedené závěry NSS jdou ruku v ruce s dosaženou judikaturní praxí Ústavního soudu v problematice rovnosti a diskriminace. Ve vztahu k aplikaci zmíněného § 6 ZoS NSS ve své rozhodovací praxi^[2] zcela převzal test diskriminace již zavedený Ústavním soudem. Tento test předpokládá naplnění znaků diskriminačního jednání v závislosti na zodpovězení následujících otázek:

- „1. Jde o srovnatelného jednotlivce nebo skupiny?;
2. Je s nimi nakládáno odlišně na základě některého ze zakázaných důvodů?;
3. Je odlišné zacházení dotčenému jednotlivci k tíži (uložením břemene nebo odepřením dobra)?;
4. Je toto odlišné zacházení ospravedlnitelné, tj. a) sleduje legitimní zájem a b) je přiměřené?“

Na základě odpovědi na výše uvedené otázky je pak ve skutkových poměrech konkrétních případů vyhodnoceno, zda v daném případě došlo k porušení zákazu diskriminace spotřebitele či nikoliv.

K omezení přístupnosti online služeb nezletilým podrobně

Skutkový stav a rekapitulace dosavadního řízení

Pro další část článku považujeme za nezbytné nejprve shrnout skutkové okolnosti projednávaného případu. Společnost Tesco Stores ČR a.s. („**Tesco**“) je známý provozovatel řetězce supermarketů. V rámci této své podnikatelské činnosti provozuje věrnostní program Tesco Clubcard a online nákupní aplikace Tesco Online nákupy. Ve vztahu ke každé z těchto služeb vydala společnost Tesco vlastní všeobecné obchodní podmínky^[3] („**VOP**“), ve kterých upravila práva a povinnosti mezi ní a uživateli dané služby. Do obou těchto VOP uvedla společnost Tesco ustanovení, podle kterého ani jednu z daných služeb není oprávněna využívat mj. fyzická osoba mladší 18 let.

Česká obchodní inspekce („**ČOI**“) přezkoumala výše uvedená ustanovení VOP a svým rozhodnutím ze dne 10. 6. 2024, č. j. ČOI 59496/24/1000 („**Rozhodnutí**“) shledala společnost Tesco vinnou z přestupku dle § 24 odst. 7 písm. c) ZoS. Daného přestupku se společnost Tesco měla dopustit tím, že pro využití služeb Tesco Clubcard a Tesco Online nákupy pro sobě rovné subjekty (tedy pro zletilé a nezletilé fyzické osoby) stanovila odlišné podmínky bez jakéhokoliv legitimního důvodu.

Proti Rozhodnutí se společnost Tesco neúspěšně bránila odvoláním ve správním řízení a následně se domáhala jeho zrušení správní žalobou podanou k Městskému soudu v Praze. Podanou žalobu Městský soud v Praze zamítl svým rozsudkem ze dne 20. 5. 2025, č. j. 15 A 125/2024-53 (dále jen „**Rozsudek MS**“). Proti Rozsudku MS podala společnost Tesco kasační stížnost k NSS.

Shrnutí argumentace obou stran

Stěžejní argumenty vznesené společností Tesco jakožto stěžovatelkou v podané kasační stížnosti lze shrnout do níže uvedených bodů:

- a. Nedošlo k absolutnímu vyloučení nezletilých z užívání příslušných služeb. Nezletilí totiž i nadále mohli dané služby využívat prostřednictvím svých zákonných zástupců. Ve svých důsledcích je pak takový způsob využití služeb stejný, jako kdyby nezletilí uživatelé využívali dané služby napřímo.
- b. Nezletilí a zletilí uživatelé služeb nepředstavují osoby ve srovnatelném postavení. Při rozdílném zacházení s nimi se nemůže jednat o diskriminaci. Na nezletilé totiž dopadá veřejnoprávní regulace zakazující či omezující prodej alkoholických a energetických nápojů (zejména, nikoliv však výlučně, zákon č. [40/1995](#) Sb., zákon o regulaci reklamy a zákon č. [65/2017](#) Sb., zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek). S tím souvisí také skutečnost, že pro odlišné zacházení s nezletilými nadto existuje racionální důvod. Takovým důvodem je právě samotná ochrana nezletilých před účinky alkoholu a jiných škodlivých či návykových látek a energetických nápojů.
- c. Neexistují mírnější způsoby omezení fungování uvedených služeb společnosti Tesco. Tyto buďto neumožňují dodržovat všechny zákonné požadavky na ochranu nezletilých anebo neúměrně zasahují do práva společnosti Tesco na podnikání a je s nimi spojeno vynaložení neúměrných nákladů na změnu podnikání společnosti Tesco a její marketingové strategie.

ČOI jakožto žalovaná byla naproti tomu přesvědčena, že dovození diskriminačního jednání v jejím Rozhodnutí a Rozsudku MS bylo správné. Nezletilí nemohou uvedené služby společnosti Tesco využívat svobodně a jsou odkázáni na své zákonné zástupce. Zároveň přitom disponují dostatečnou

rozumovou a mravní vyspělostí. Dále ČOI uvedla, že jak zletilí, tak nezletilí se při běžném nákupu u společnosti Tesco nacházejí v podobné situaci a není tak důvod paušálně je vylučovat z uvedených služeb. Společnost Tesco prodává široký sortiment a v jejích prodejnách nezletilí běžně nakupují. Nezaměřuje se přitom jen na zletilé spotřebitele, přičemž zboží, jehož prodej je nezletilým zakázán, tvoří jen malou část sortimentu. Na základě výše uvedených skutečností podle ČOI není důvod paušálně vylučovat nezletilé z možnosti využívat věrnostní program a/nebo nakupovat online.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu

NSS kasační stížnost podanou společností Tesco ve svém rozsudku ze dne 4. 12. 2025, č. j. 21 As 125/2025-46 („**Rozsudek**“) zamítl.

NSS v této souvislosti plně přijal závěry o porušení zákazu diskriminace dle § 6 ZoS zastávané Městským soudem v Praze a ČOI v jejich předchozích rozhodnutích. Při svém posouzení přitom využil výše uvedeného testu diskriminace.

Srovnatelnost postavení nezletilých a zletilých spotřebitelů

NSS s odkazem na svou předešlou judikaturu^[4] uvedl, že v posuzované věci nezletilí a zletilí spotřebitelé představují „*sobě rovné osoby, které mají zájem přijímat dotčené služby*“.

Kritéria vedoucí k tomuto závěru nicméně NSS stanovil poněkud nejednoznačně. NSS konkrétně toliko uvedl, že „*je třeba povahu dotčených subjektů a charakter jejich omezení, včetně důvodů vedoucích k tomuto omezení, posuzovat jako vzájemně se ovlivňující faktory*.“ Bližší diferenciaci mezi nezletilými a dospělými spotřebiteli se již NSS v Rozsudku podrobně nezabýval, když pouze uvedl, že „*v obecné rovině jistě platí, že i osoby mladší 18 let mají zájem na využívání služeb stěžovatelky jako provozovatelky prodejen se širokou škálou nejrůznějšího zboží v rámci maloobchodního řetězce*.“ Na základě výše uvedené úvahy pak NSS uzavřel, že nezletilí a zletilí spotřebitelé jsou ve vztahu k využívání uvedených služeb společnosti Tesco ve srovnatelné situaci.

Přiměřenost uplatňovaných omezení

Klíčový bod odůvodnění Rozsudku však představovalo posouzení přiměřenosti plošného omezení daných služeb na osoby starší 18 let ze strany NSS.

V této souvislosti NSS uznal, že plošným omezením příslušných služeb na osoby starší 18 let sledovala společnost Tesco legitimní cíl. Tím bylo jak dodržení příslušných veřejnoprávních regulací prodeje alkoholu a jiných zakázaných látek nezletilým, tak ochrana celospolečenského zájmu na zamezení vystavení nezletilých přímému marketingu vůči těmto látkám.

Stejně tak je takové omezení způsobilé tohoto cíle dosáhnout – pokud se nezletilci nemohou do věrnostního programu nebo online nakupování přihlásit, nemohou jim ani být zasílána zakázaná obchodní sdělení, ani nemohou nakupovat zakázané výrobky.

Způsob, kterým společnost Tesco tento cíl sledovala, nicméně NSS vyhodnotil jako nepřiměřený. Společnost Tesco znemožnila všem osobám mladším 18 let získat výhody věrnostního programu či nakupovat online na vlastní účet. Tím ovšem omezila možnost nezletilých uživatelů využívat i takové výhody těchto služeb, které by mohli zcela po právu využívat (např. samotné sbírání bodů za nákupy, získávání slev na potraviny či drobné dárky k narozeninám apod.). Takové omezení odporovalo zásadě „rovného zacházení se spotřebiteli“ – všichni spotřebitelé nacházející se ve stejné situaci mají mít stejná práva. NSS v této souvislosti zdůraznil: i když nezletilí mohli nákupy provádět přes rodiče, neodstraňuje to podstatu diskriminace, neboť **zákazník by měl mít možnost sám se rozhodnout o využití služeb.**

NSS přitom v této souvislosti uvedl, že deklarovaného legitimního cíle - plnění zákonných povinností a ochrany mladistvých - mohla společnost Tesco dosáhnout za pomoci mírnějších opatření. V tomto ohledu se NSS odkázal na Rozhodnutí a Rozsudek MS, ve kterých bylo společnosti Tesco doporučováno zavedení tzv. **dvojího režimu těchto služeb**, tj. vytvoření oddělených verzí obou služeb pro dospělé a nezletilé zákazníky[5] či **softwarového programu pro kurýry** upozorňujícího na výrobky s omezením prodeje nezletilým[6]. NSS pak tato doporučení doplnil v obecné rovině, že do úvahy přichází též: *„různé formy ověřování věku, upravení marketingových akcí apod. Nad rámec toho, co uvedl městský soud či žalovaná, lze uvažovat např. o filtrování obsahu reklam, nezasiílání žádných marketingových e-mailů členům mladším 18 let (i to by představovalo omezení, ale méně výrazné než to, které zvolila stěžovatelka), technická opatření při online nákupu apod.“*

Právně významných shledáváme to, jakým způsobem se NSS vypořádal s námitkou společnosti Tesco, když konstatoval, že zavedení takových opatření by znamenalo vynaložení neúměrných nákladů spojených s úpravou daných služeb (např. na úpravu obchodního modelu, vývoj nových technologií apod.). Ačkoliv Rozsudek MS uváděl příklady možných úprav, přesto v konečném důsledku stanovil, že: *„Je však výhradně na žalobkyni (tj. společnosti Tesco), jaká interní pravidla a postupy zvolí k tomu, aby řádně plnila své zákonné povinnosti. Lze dodat, že správní orgány žalobkyni neinstruovaly, jakým konkrétním způsobem má současné nastavení poskytovaných služeb přepracovat.“* Zákaz diskriminace spotřebitele v § 6 ZoS tedy pojal zcela jako tzv. **performativní pravidlo**. Z hlediska právní teorie takovým pravidlem rozumíme právní normu ve formě obecně až teleologicky definované povinnosti ukládající příslušnému regulovanému subjektu vytvoření a implementaci konkrétních pravidel za účelem dosažení zákonem stanoveného cíle. Stanovení podoby a obsahu daných pravidel je tak ponecháno na příslušném subjektu.[7] Dovedit nevýhody takového přístupu je nasnadě - regulovaný subjekt může být zatížen vyššími administrativními náklady a současně často uveden v nejistotu, zda jím implementovaná opatření budou ke splnění zákonné povinnosti postačovat.

Za podstatné přitom považujeme, že NSS v Rozsudku nezopakoval výše uvedený ultimativní závěr v zásadě spočívající v prostém konstatování, že společnost Tesco je povinna plnit právní předpisy bez dalšího. Naopak v odst. 53 Rozsudku v obecné rovině uznal relevanci případné nákladnosti možných příslušných úprav obou služeb: *„Jak již Nejvyšší správní soud naznačil, tak „nákladová zátěž“ pro stěžovatelku sice z obecného pohledu představuje relevantní argument; pro bližší posouzení proporcionality zvolených omezení z hlediska požadavků vyplývajících pro stěžovatelku z právních předpisů (regulace reklamy a prodeje vybraného zboží nezletilým) však neposkytla stěžovatelka žádné konkrétní údaje. Zároveň je třeba vycházet z toho, že dodržování zákona a zásad rovného zacházení může od podnikatele v některých případech vyžadovat investice či administrativní náročnost, což přirozeně vyplývá ze samotného principu právní regulace podnikání - to však samo o sobě není důvodem pro rezignaci na přijetí odpovídajících opatření.“*

Obecný přesah

Máme za to, že výše uvedená argumentace může mít přesah i mimo problematiku ochrany spotřebitele. Pokud bychom její závěry přenesli do obecné roviny, lze uzavřít, že **ekonomická či administrativní náročnost opatření vyžadovaných pro splnění zákonné povinnosti může obecně představovat relevantní argument při posuzování proporcionality zásahu do práva na svobodu podnikání.** Na základě argumentace NSS v Rozsudku lze dále uvažovat, že pro učinění závěru o neproporcionalitě daného zásahu musí daný subjekt **(i) prokázat, že výše daných nákladů přesahuje rámec běžných výdajů** na podnikání v mezích zákona a současně **(ii) doložil konkrétní a ověřitelné údaje umožňující posouzení reálného dopadu takových opatření.**

Samotná existence nákladů na dodržování právních povinností proto bez dalšího nemůže odůvodnit rezignaci na přijetí opatření nezbytných k zajištění souladu s právními předpisy.

Byť je výše uvedený závěr při prvotním posouzení vůči podnikatelským subjektům vstřícnější než strohý odkaz na existenci závazných zákonných povinností v Rozsudku MS, otázkou zůstávají jeho praktické implikace. Obzvláště v situaci, kdy připadá do úvahy velké množství alternativních řešení ke splnění obecně formulované zákonné povinnosti může být pro jejího adresáta obtížné či dokonce neproveditelné provádění nákladové analýzy ke každému jednotlivému řešení. Stejně tak může být obtížně určitelné, jaká míra nákladů již v konkrétním případě není přiměřená. **Zde bude do velké míry záležet na kontextu.** Okolnosti konkrétního případu vzal ostatně v potaz i NSS: *„lze v této souvislosti konstatovat, že u subjektu, který provozuje rozsáhlý e-shop a propracovaný věrnostní program, lze očekávat, že implementace potřebných opatření (filtr věku apod.) je organizačně zvládnutelná.“*

NSS s odkazem na svou předchozí judikaturu^[8] dále v odst. 54 Rozsudku uvádí, že odlišné zacházení s nezletilými spotřebiteli může být odůvodněno, pokud daný podnikatel poskytuje **vysoce specifické služby či zboží** (např. prodej výhradně takových výrobků, jejichž prodej je nezletilým zakázán – typicky alkoholu; lze dovést též prodej výrobků, u nichž panuje obecná shoda na jejich nevhodnosti pro nezletilé – např. prodej erotických výrobků či výrobků nebezpečných pro děti), má **zvláštní podnikatelský záměr**, či se **zaměřuje na vybranou klientelu** (v online prostředí si lze představit např. online fóra s výhradně podnikatelským nebo odborným zaměřením). NSS v této souvislosti rovněž připomenul nálezný Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3212/18, kterým Ústavní soud vymezil podmínky, za nichž lze omezit spotřebitelům přístup ke službám z důvodu politického přesvědčení podnikatele. **Omezení poskytování služeb je ve shrnutí přípustné, pokud jeho prostřednictvím daný podnikatel vykonává své právo na svobodu projevu** ve smyslu čl. 17 Listiny základních práv a svobod.^[9] V posuzovaném případě nicméně NSS shledal, že podnikání společnosti Tesco se žádnou z výše uvedených charakteristik nevyznačuje: *„Je naopak zjevné, že stěžovatelka poskytuje běžné služby maloobchodu, bez jakéhokoli konkrétního zaměření na specifickou klientelu, zvláštní zboží nebo originální a výjimečný podnikatelský koncept. Neprodává výlučně či převážně sortiment, jehož prodej je mladistvým a nezletilým zakázán (srov. rozsudek č. j. 4 As 1/2014 -28, odst. [27]). Do jejích prodejen mohou osoby mladší 18 let běžně vstupovat a nakupovat v nich.“*

Svůj postoj pak NSS shrnuje v odst. 58 Rozsudku následujícím způsobem: *„Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že stěžovatelka uváděla, že se zvoleným přístupem k zákazníkům mladším 18 let snažila předcházet porušení svých veřejnoprávních povinností vyplývajících ze zákona o regulaci reklamy, popř. ze zákona o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. Jí zvolené řešení však bylo z pohledu ochrany zákazníků příliš široké a tedy diskriminační. Měla hledat kompromisní opatření, které jí umožní naplňovat požadavky zvláštních zákonů (např. nezasílat reklamu na alkoholické nápoje, či zajistit, že neprodá osobám mladším 18 let zboží, u kterého platí věkové omezení) a současně respektovat právo všech spotřebitelů na rovný přístup ke službám. Stěžovatelka jen zcela obecně tvrdila, že nemůže využít filtrování obsahu, ověření věku apod., resp. nijak nekonkretizovala, že se pro ni jedná o nepřiměřené břemeno. Z hlediska služeb a zboží, které poskytuje, stěžovatelka nedoložila, že by se její podnikatelská činnost vyznačovala takovými specifiky, která by si vyžadovala odlišný přístup k zákazníkům mladším 18 let než k zákazníkům dospělým. Osoby mladší 18 let a osoby starší 18 let v tomto smyslu byly v postavení rovných subjektů a takto s nimi (nediskriminačně) měla stěžovatelka jednat.“*

Závěr

Výše popisovaný Rozsudek představuje významný příspěvek k výkladu § 6 ZoS, a to zejména ve vztahu k poskytování služeb v digitálním prostředí a k postavení nezletilých spotřebitelů. Závěry uvedené v Rozsudku mohou mít potenciální přesah i do dalších oblastí právní regulace, zejména tam, kde právní předpisy ukládají adresátům obecně formulované povinnosti vyžadující aktivní implementaci konkrétních opatření.

Současně však není zřejmé, zda se závěry NSS v této podobě skutečně uchytí v následné rozhodovací praxi a zda budou bez dalšího aplikovatelné i mimo prostředí správního práva, například v oblasti soukromoprávních vztahů. Odpověď na tyto otázky proto přinese až budoucí judikatorní a doktrinální vývoj, který ukáže, zda naznačený výklad bude přijat jakožto součást právní praxe, nebo bude dále zpřesňován či jinak korigován.

Mgr. Martin Matějka

Advokát

Tel.: +420 730 618 307

E-mail: martinmatejka96@gmail.com

Mgr. Vojtěch Schlehofer

Advokát

Tel.: +420 737 378 566

E-mail: vojtech.schlehofer@vs-advokat.cz

[1] BARTOŇ, Michal. Čl. 1 [Svoboda, rovnost, důstojnost. Charakteristika základních práv]. In: HUSSEINI, Faisal, BARTOŇ, Michal, KOKEŠ, Marian, KOPA, Martin a kol. Listina základních práv a svobod. 1. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 42. Dostupné na beck-online.cz.

[2] Srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2018, č. j. 2 As 43/2018-27

[3] Dostupné >>> [zde](#).

[4] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30.10.2014, č.j. 4 As 1/2014 - 28

[5] Odst. 40 - 48 Rozsudku MS

[6] Odst. 49 Rozsudku MS

[7] POLČÁK, Radim. Právo informačních technologií. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-045-8, s. 14

[8] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2014, č. j. 4 As 1/2014-28 či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 6. 2022, č. j. 7 As 9/2021-22

[9] Pozn.: V daném případě se jednalo o nesouhlas provozovatele ubytovacího zařízení s poskytováním služeb občanům Ruské federace, kteří nepodepsali provozovatelem předložené prohlášení vyjadřující nesouhlas s okupací poloostrova Krym.

Další články:

- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)